

รายวิชาคณิตศาสตร์

รหัสวิชา ค16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

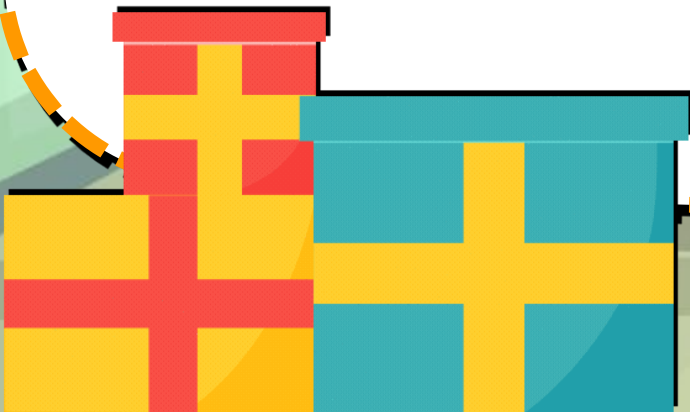
เรื่อง ตะลุยก้อย ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตร
หรือความจุของรูปเรขาคณิตสามมิติ
ที่ประกอบด้วยทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก (1)

ครูผู้สอน ครูทรงพล ลิ่มทรงธรรม

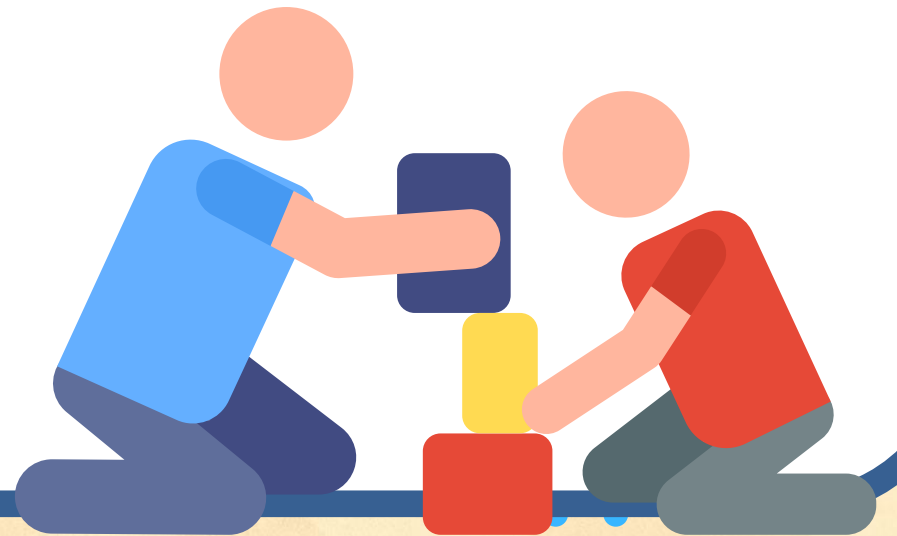

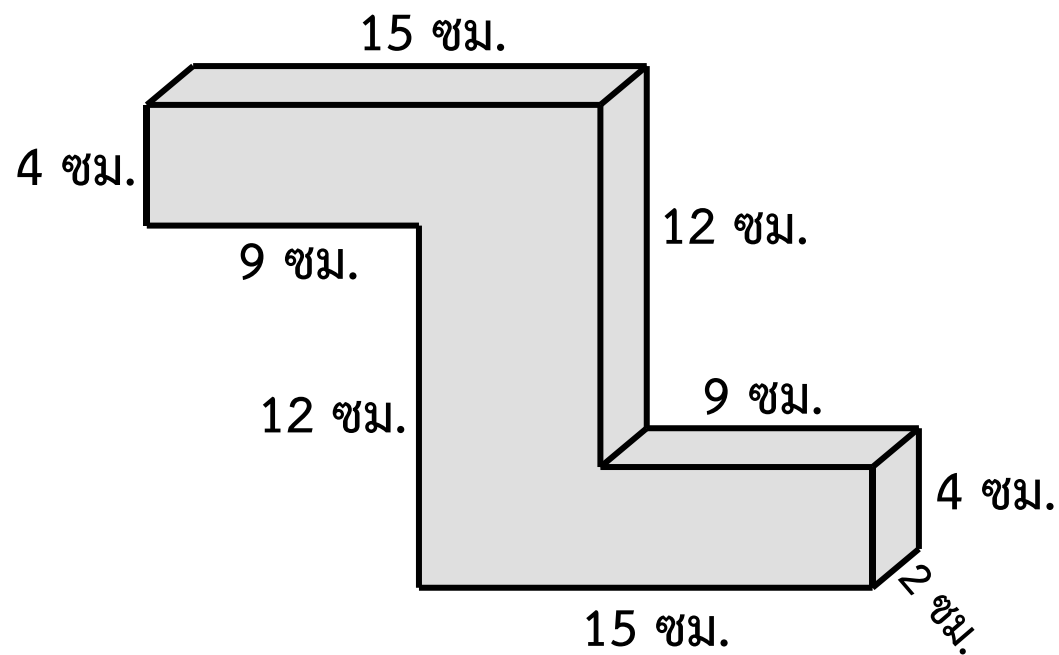
ตะลุมโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตรหรือ
ความจุของรูปเรขาคณิตสามมิติที่ประกอบด้วย
ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก (1)

จุดประสงค์การเรียนรู้

วิเคราะห์โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตรหรือความจุ
ของรูปเรขาคณิตสามมิติที่ประกอบด้วยทรงสี่เหลี่ยมมุม
ฉากและแสดงวิธีทำได้

มีวิธีหาปริมาตรของทรงตันนี้
ได้อย่างไร

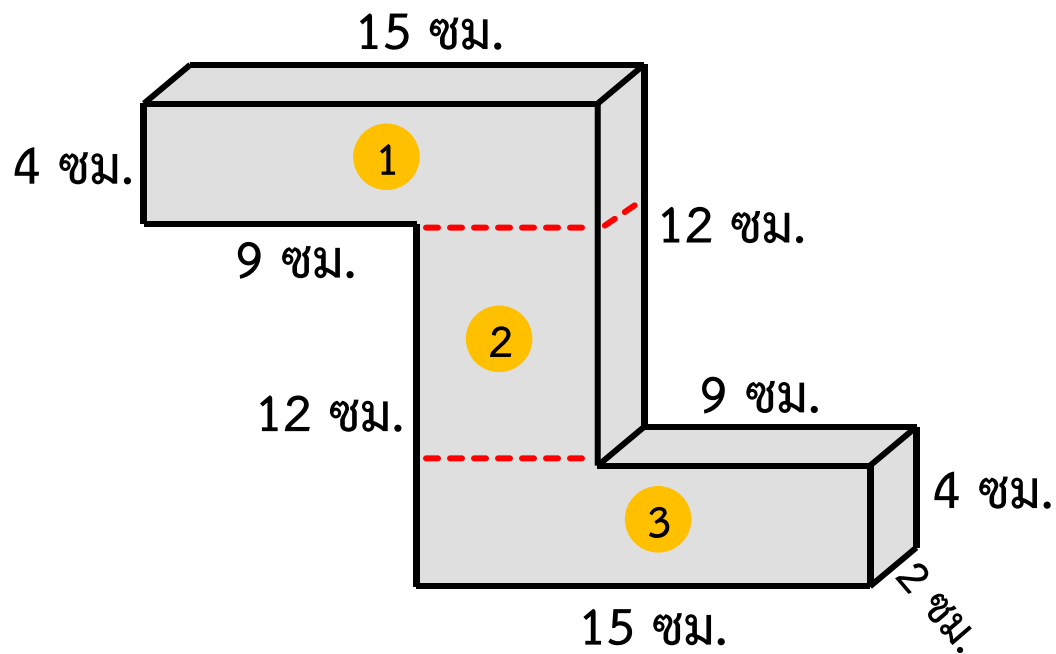

วิธีที่ 1

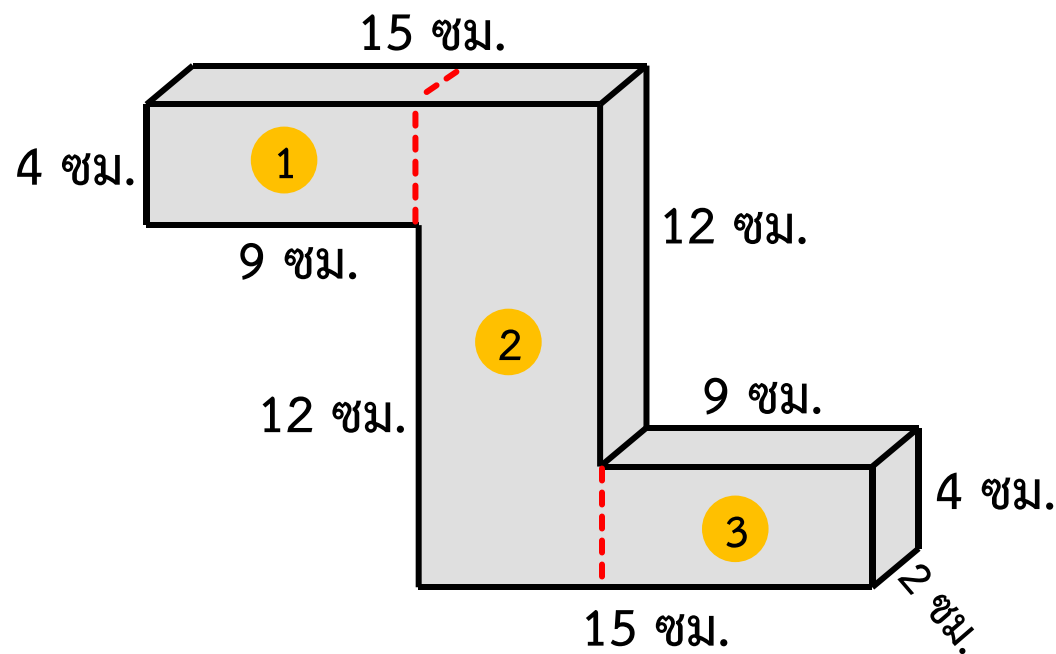
แบ่งให้เป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก

จากนั้นหาปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากแต่ละส่วนแล้วนำมารวมกัน

แบบที่ 1

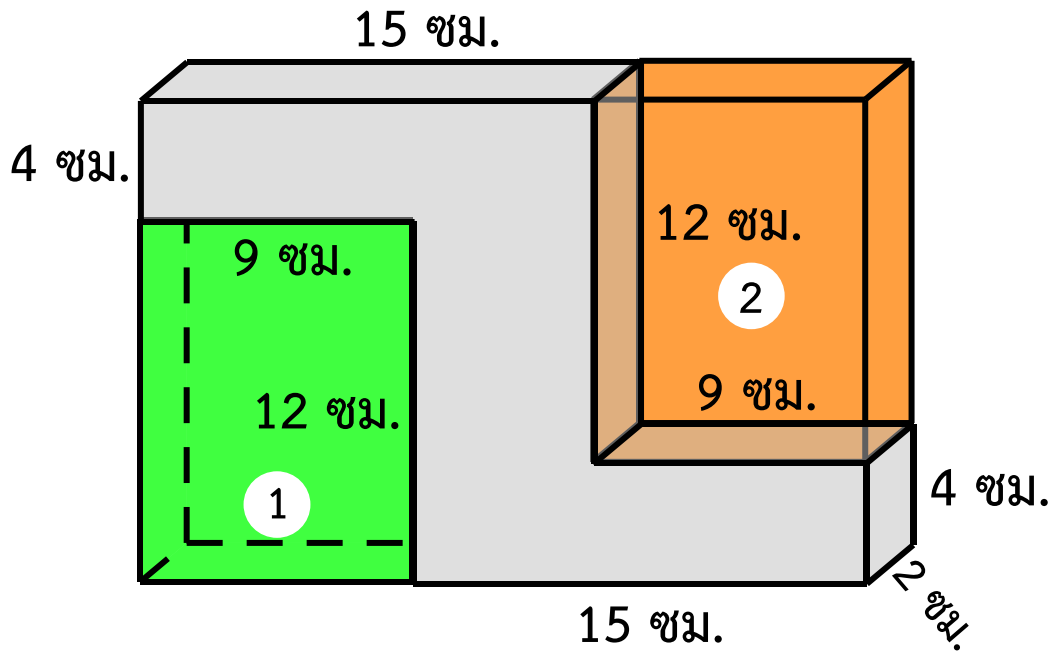
แบบที่ 2

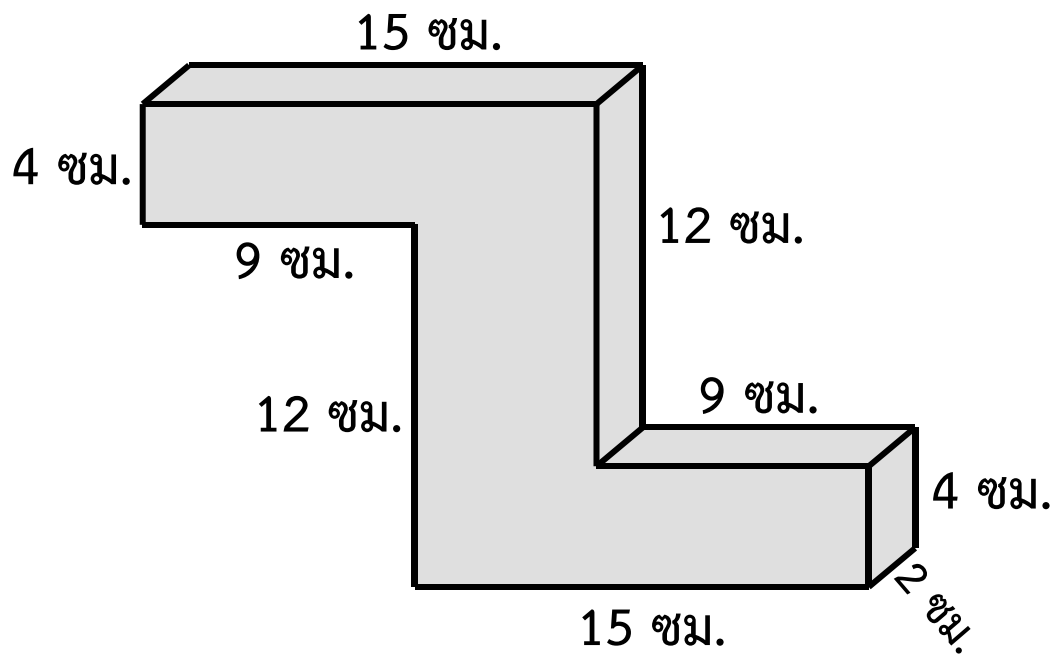

วิธีที่ 2

เติมทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากให้ทรงตันนี้เป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่
ปริมาตรของทรงตัน หาได้จาก ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่
ลบด้วยปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติม

ทรงตันแท่งหนึ่งมีลักษณะและความยาวด้านแต่ละด้าน
ดังรูป ทรงตันนี้มีปริมาตรเท่าใด

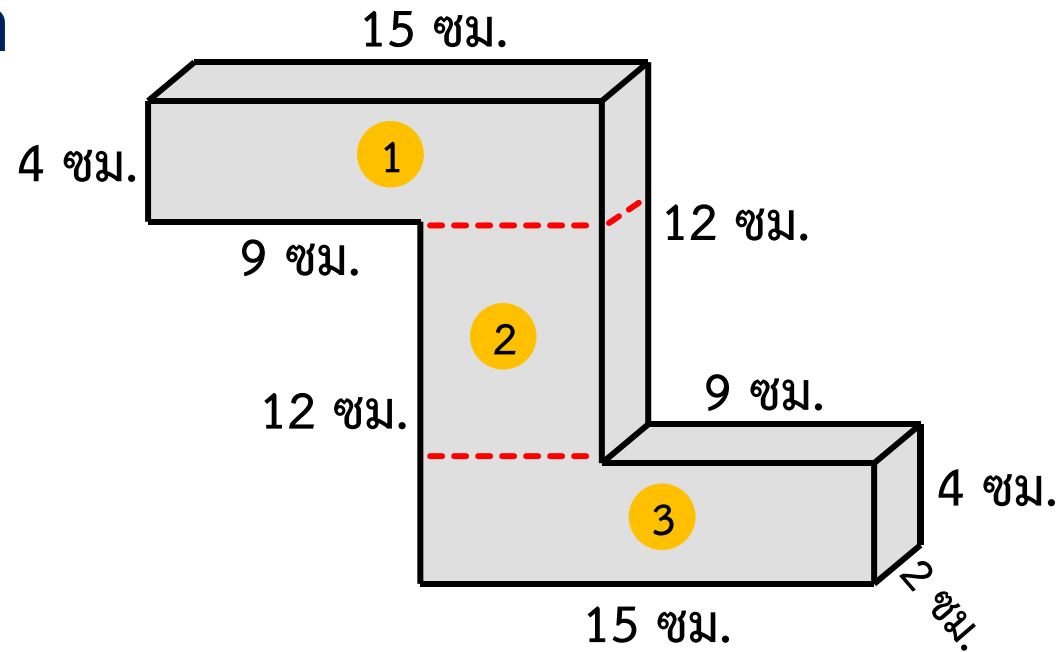

ทรงตันแท่งหนึ่งมีลักษณะและความยาวด้านแต่ละด้าน
ดังรูป ทรงตันนี้มีปริมาตรเท่าใด

วิธีที่ 1

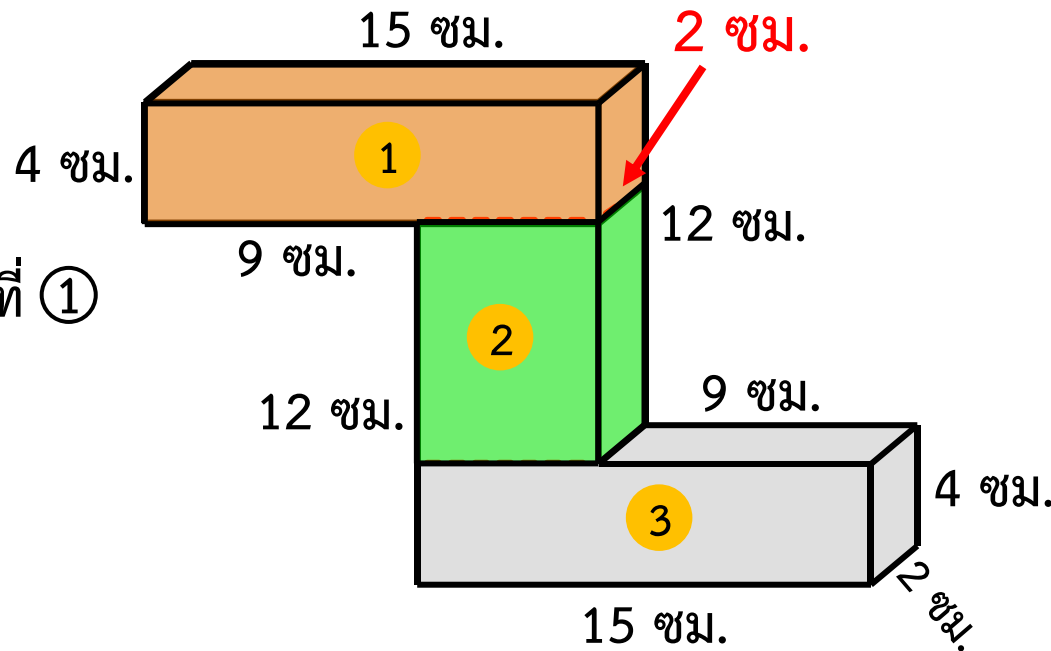
แบบที่ 1

วิธีทำ ปริมาตรของทรงตัน = ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ①
+ ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ②
+ ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ③

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ①
 มีความกว้าง 2 ซม.
 ความยาว 15 ซม.
 และความสูง 4 ซม.

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ②
 มีความกว้าง 2 ซม.
 ความยาว $15 - 9 = 6$ ซม.
 และความสูง $12 - 4 = 8$ ซม.

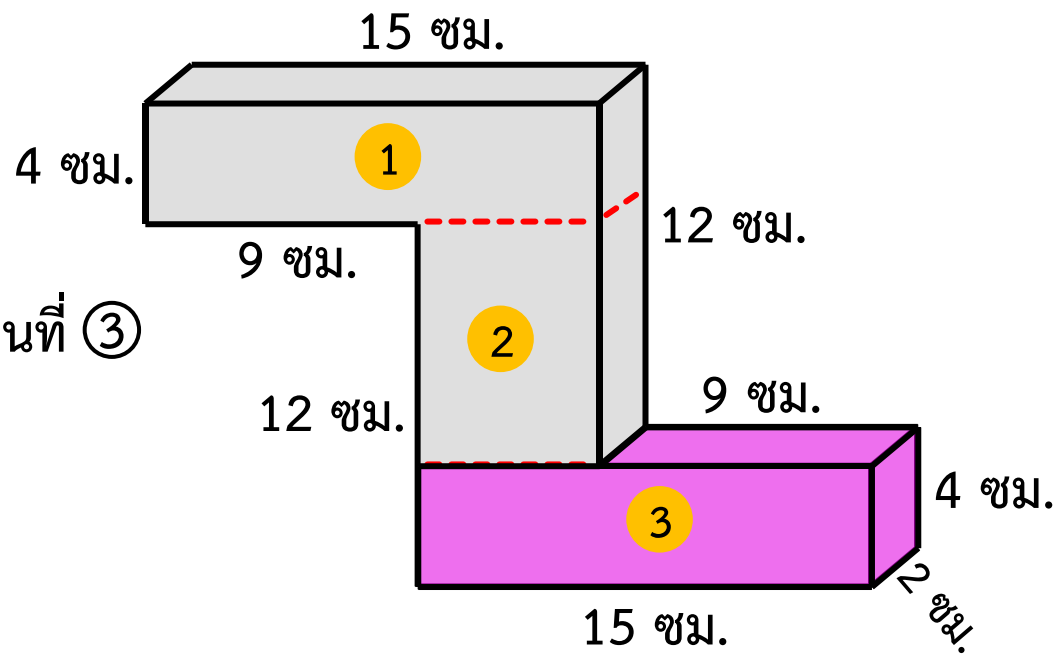
ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = ความกว้าง × ความยาว × ความสูง

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ① มีปริมาตร $2 \times 15 \times 4 = 120$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ② มีปริมาตร $2 \times 6 \times 8 = 96$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ③
มีความกว้าง 2 ซม.
ความยาว 15 ซม.
และความสูง 4 ซม.

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ③ มีปริมาตร $2 \times 15 \times 4 = 120$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

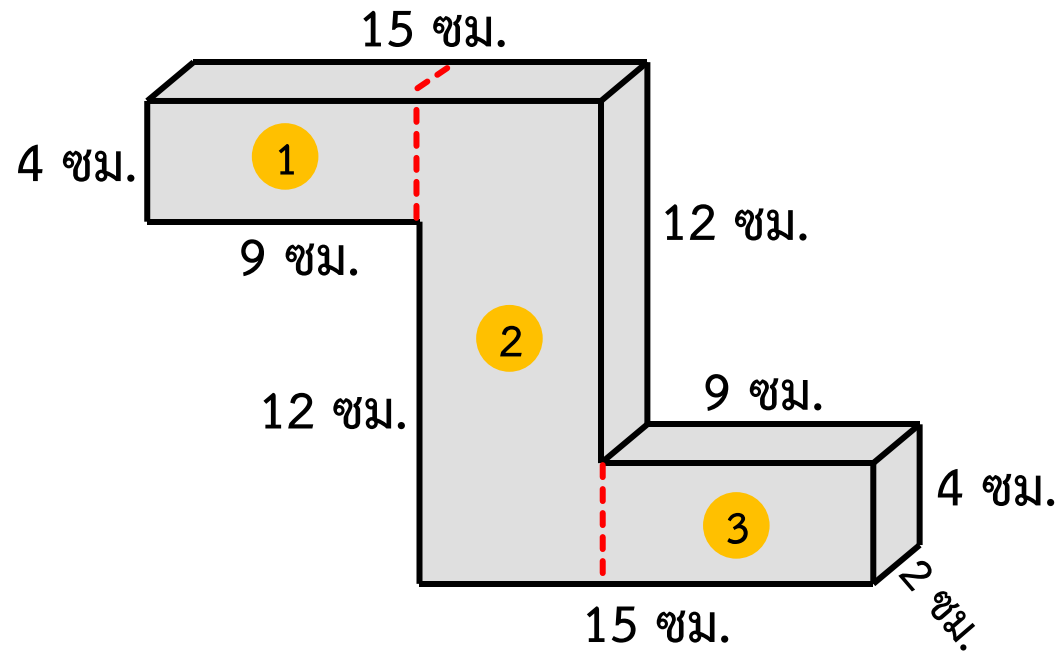
ดังนั้น ทรงตันมีปริมาตร $120 + 96 + 120 = 336$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ ๓๓๖ ลูกบาศก์เซนติเมตร

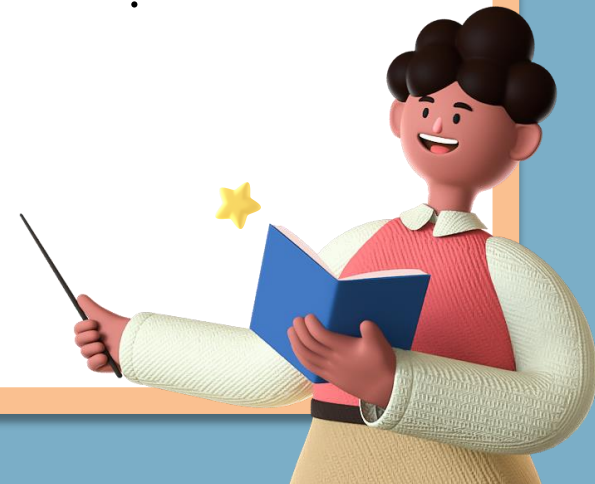

ทรงตันแท่งหนึ่งมีลักษณะและความยาวด้านแต่ละด้าน
ดังรูป ทรงตันนี้มีปริมาตรเท่าใด

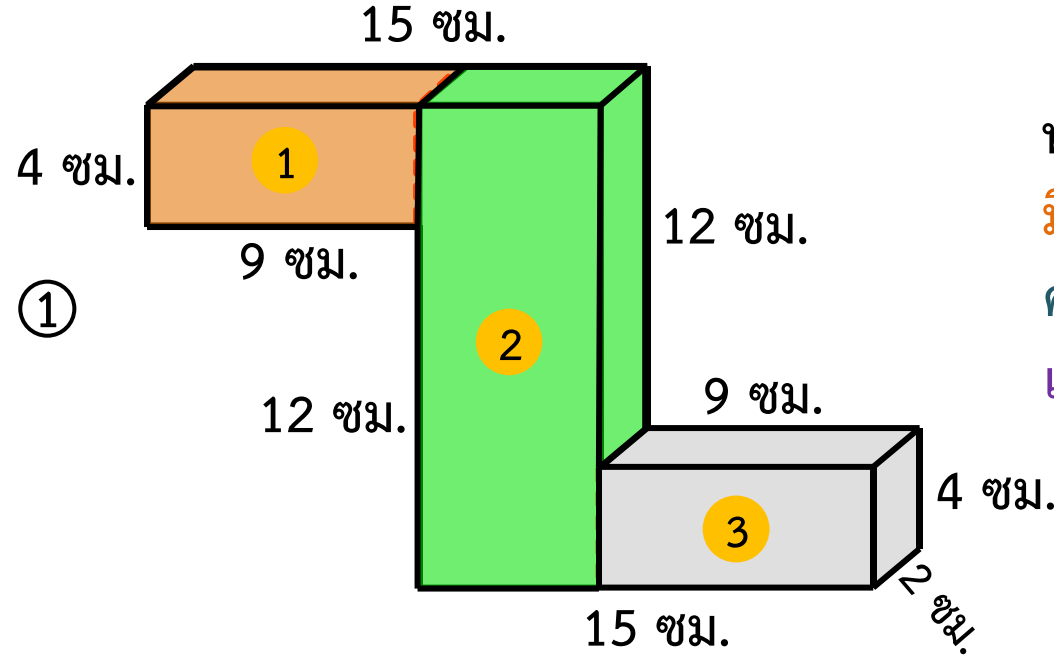
แบบที่ 2

วิธีทำ ปริมาตรของทรงตัน = ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ①
+ ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ②
+ ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ③

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ①
มีความกว้าง 2 ซม.
ความยาว 9 ซม.
และความสูง 4 ซม.

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ②
มีความกว้าง 2 ซม.
ความยาว $15 - 9 = 6$ ซม.
และความสูง $12 + 4 = 16$ ซม.

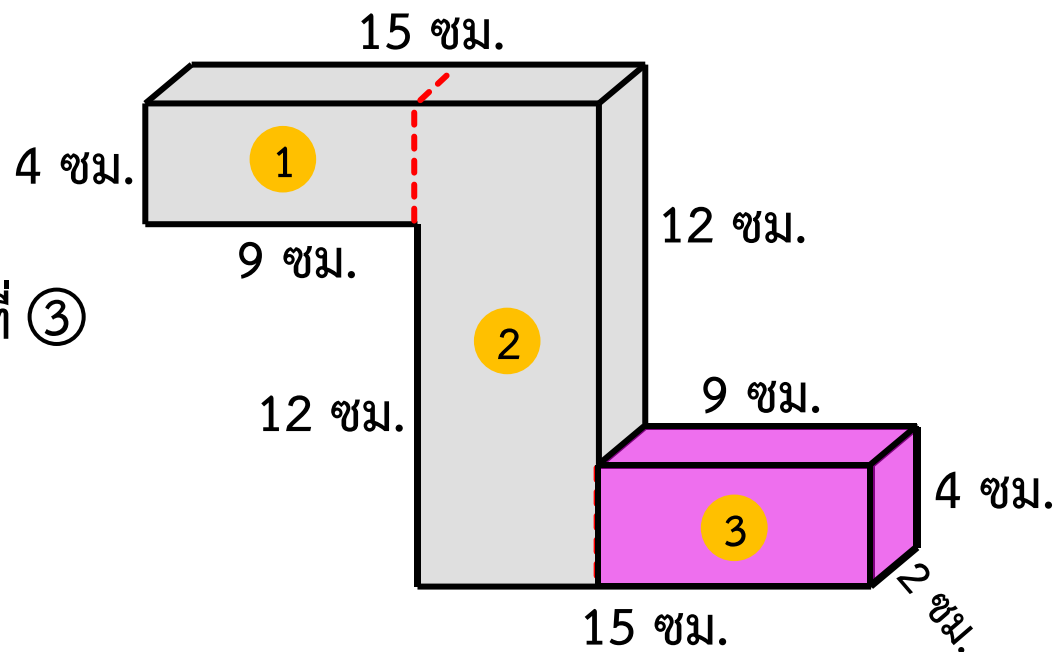
ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = ความกว้าง $\times$ ความยาว $\times$ ความสูง

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ① มีปริมาตร $2 \times 9 \times 4 = 72$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ② มีปริมาตร $2 \times 6 \times 16 = 192$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

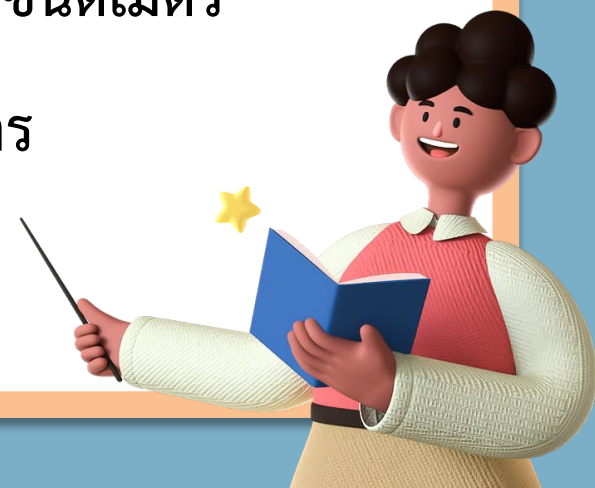
ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ③
มีความกว้าง 2 ซม.
ความยาว 9 ซม.
และความสูง 4 ซม.

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ① มีปริมาตร $2 \times 9 \times 4 = 72$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ดังนั้น ทรงตันมีปริมาตร $72 + 192 + 72 = 336$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

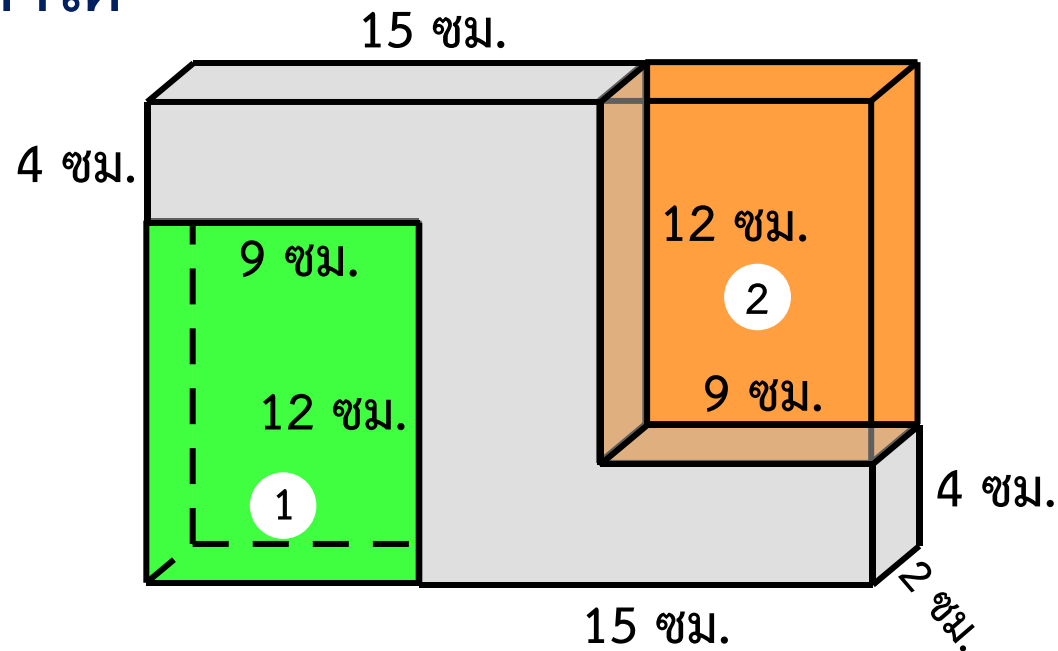
ตอบ ๓๓๖ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ทรงตันแท่งหนึ่งมีลักษณะและความยาวด้านแต่ละด้าน
ดังรูป ทรงตันนี้มีปริมาตรเท่าใด

วิธีที่ 2

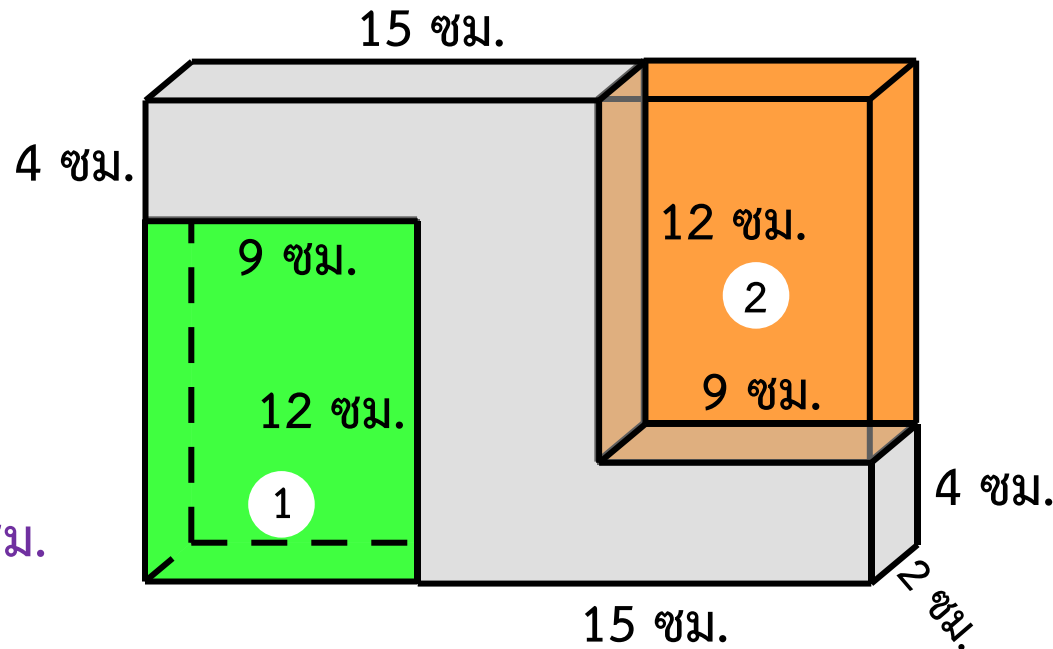
วิธีทำ ปริมาตรของทรงตัน = ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่
- (ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ①
+ ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ②)

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่

มีความกว้าง 2 ซม.

ความยาว $15 + 9 = 24$ ซม.

และความสูง $4 + 12 = 16$ ซม.

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติม

ส่วนที่ ① และส่วนที่ ②

มีความกว้าง 2 ซม.

ความยาว 9 ซม.

และความสูง 12 ซม.

ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = ความกว้าง $\times$ ความยาว $\times$ ความสูง

ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่ = $2 \times 24 \times 16 = 768$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ① = $2 \times 9 \times 12 = 216$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ② = $2 \times 9 \times 12 = 216$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

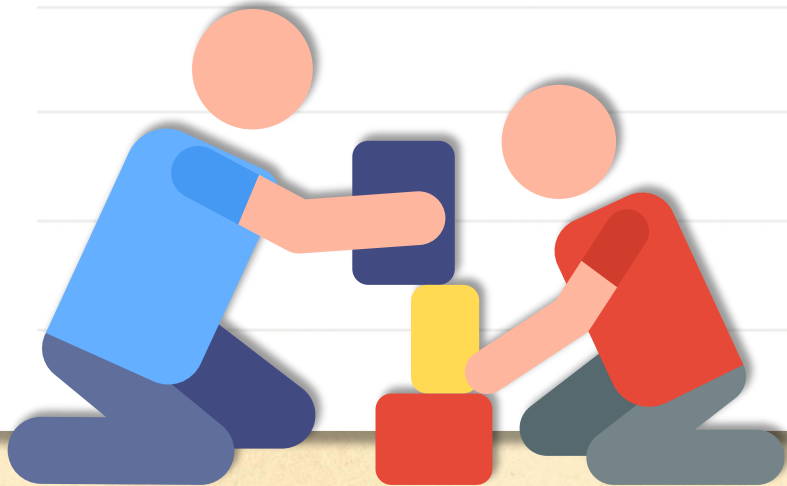
ดังนั้น ทรงตันมีปริมาตร $768 - (216 + 216) = 336$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ ๓๓๖ ลูกบาศก์เซนติเมตร

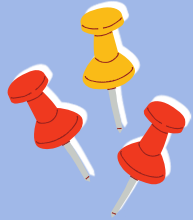

สนุกคิด...

สนุกทำ

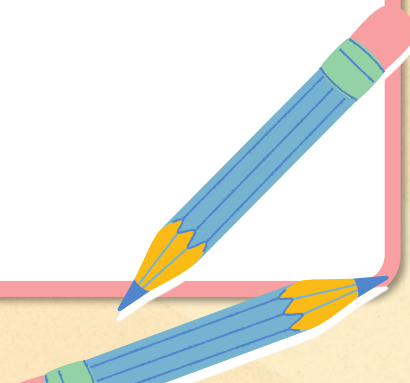
คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน แจกกระดาษ ฟลิปชาร์ตกลุ่มละ 1 แผ่น
2. ครูเดินดูนักเรียน ให้คำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้อง

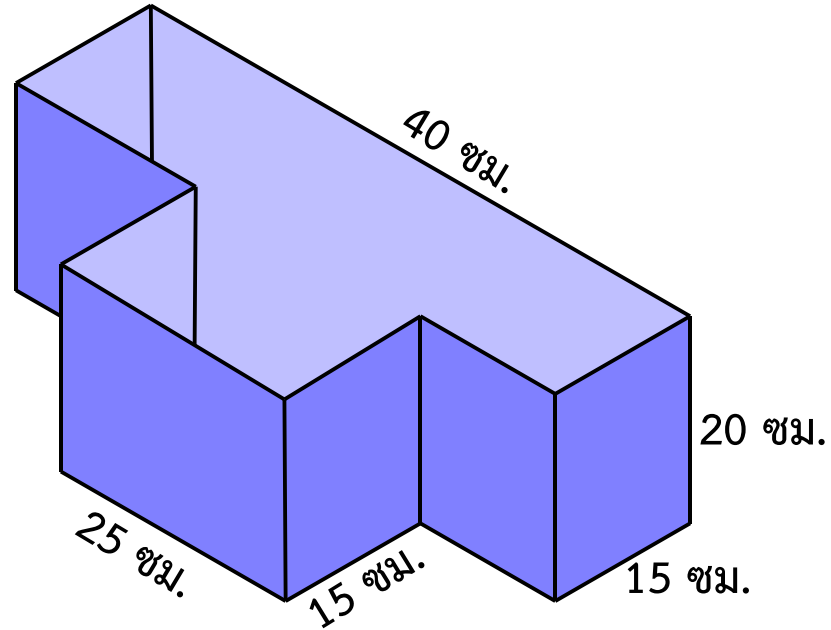

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

1. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ โจทย์ปัญหาและแสดงวิธีหาคำตอบ
2. เมื่อทำเสร็จร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

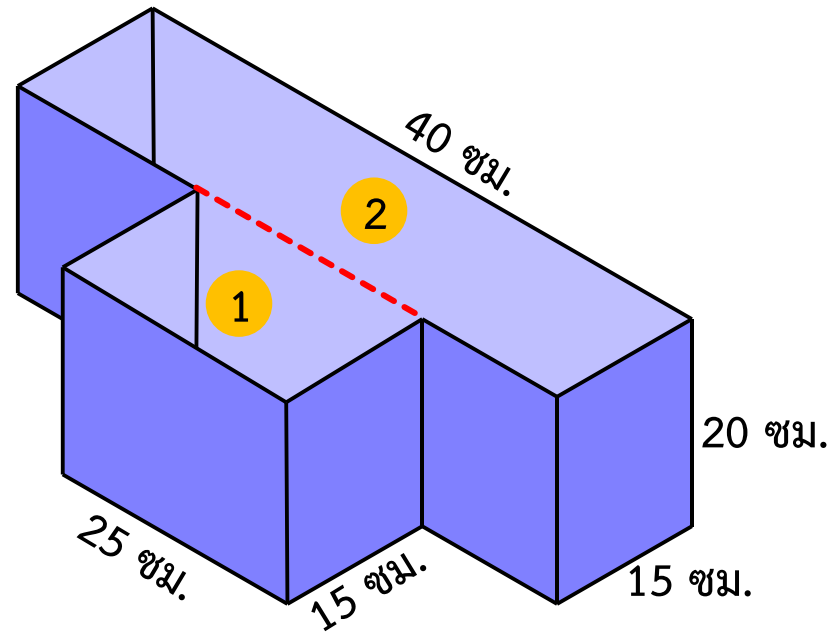

ชาตรีทำอ่างเลี้ยงปลาซึ่งวัดขนาดภายในได้ดังรูป ถ้าชาตรีเติมน้ำ $\frac{3}{4}$ ของความจุอ่างเลี้ยงปลา ชาตรีจะเติมน้ำกี่ลูกบาศก์เซนติเมตร

ชาตรีทำอ่างเลี้ยงปลาซึ่งวัดขนาดภายในได้ดังรูป ถ้าชาตรีเติมน้ำ $\frac{3}{4}$ ของความจุอ่างเลี้ยงปลา ชาตรีจะเติมน้ำกี่ลูกบาศก์เซนติเมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ①
มีความกว้างภายใน 15 ซม.
ความยาวภายใน 25 ซม.
และความสูงภายใน 20 ซม.

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ②
มีความกว้างภายใน 15 ซม.
ความยาวภายใน 40 ซม.
และความสูงภายใน 20 ซม.

วิธีทำ ความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = ความกว้าง $\times$ ความยาว $\times$ ความสูง

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ① มีความจุ $15 \times 25 \times 20 = 7,500$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ② มีความจุ $15 \times 40 \times 20 = 12,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

แสดงว่า อ่างเลี้ยงปลาที่มีความจุ $7,500 + 12,000 = 19,500$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ดังนั้น ชาตรีจะเติมน้ำ $\frac{3}{4} \times 19,500 = 14,625$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ตอบ ๑๔,๖๒๕ ลูกบาศก์เซนติเมตร

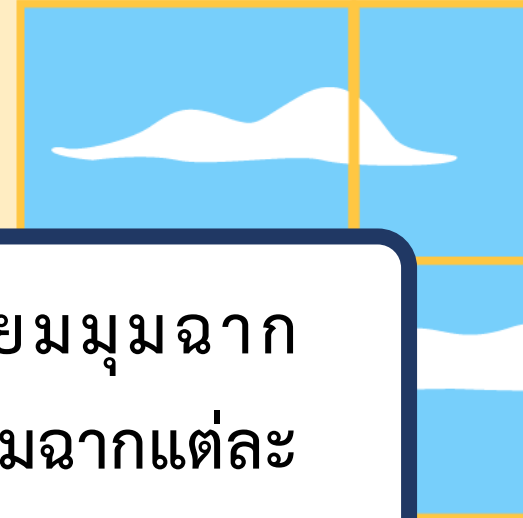

สรุปบทเรียน

จะมีวิธีหาปริมาตรหรือความจุ
ของรูปเรขาคณิตสามมิติได้อย่างไร

ถ้ารูปเรขาคณิตสามมิตินั้น สามารถแบ่งเป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก
เพื่อการคิดคำนวณได้ จากนั้นหาปริมาตรหรือความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากแต่ละ
ส่วนแล้วนำมาบวกกัน

หรือถ้ารูปเรขาคณิตสามมิตินั้นสามารถเติมทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากให้เป็นทรงสี่เหลี่ยม
มุมฉากใหญ่เพื่อการคิดคำนวณได้ จากนั้นหาปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่
และปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติม แล้วนำปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก
ใหญ่ลบด้วยปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติม

แบบฝึกหัด

7.11

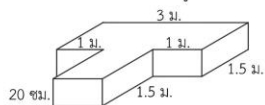

แบบฝึกหัด 7.11

คำชี้แจง แสดงวิธีหาคำตอบ

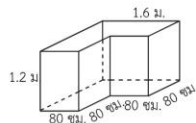
- 1. โรงเรียนต้องการสร้างฐานเสาธงที่มีขนาดและลักษณะ ดังรูป

ผู้รับเหมาคิดค่าก่อสร้างลูกบาศก์เมตรละ 2,800 บาท โรงเรียนต้องจ่ายเงินค่าก่อสร้างฐานกี่บาท

Handwriting practice lines for the answer to question 1.

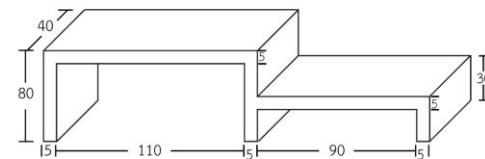
- 2. นวัตกรรมห้องรับแขก โดยตั้งตู้ปลารูปเรขาคณิตสามมิติที่สามารถแบ่งเป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากได้ 2 ส่วน มีความยาวภายในแต่ละด้านและลักษณะ ดังรูป

นิวต้องการเติมน้ำต่ำกว่าขอบตู้ปลา 20 เซนติเมตร ถ้าในตู้ปลามีน้ำอยู่ 1.536 ลูกบาศก์เมตร นิวจะต้องเติมน้ำกี่ลูกบาศก์เมตร

Handwriting practice lines for the answer to question 2.

- 3. ร้านเฟอร์นิเจอร์ทำชั้นวางทีวี และเครื่องเสียงมีลักษณะและขนาด ดังรูป (ความยาวในรูปมีหน่วยเป็นเซนติเมตร) ร้านเฟอร์นิเจอร์ต้องใช้ไม้กี่ลูกบาศก์เซนติเมตร

Handwriting practice lines for the answer to question 3.

บทเรียนครั้งต่อไป

ตะลุมพุกทฤษฎีปัญหาเกี่ยวกับปริมาตร
หรือความจุของรูปเรขาคณิตสามมิติ
ที่ประกอบด้วยทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก (2)

สิ่งที่ต้องเตรียมในชั่วโมงต่อไป

- แบบฝึกหัด 7.12

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th